

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 743/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Elokapina-liikkeen toiminnasta kouluissa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pekka Aittakummun /kesk ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 743/2020 vp:

Onko opetus- ja kulttuuriministeriö tietoinen, että lain rikkomista keinonaan käyttävä Elokapina-liike kiertää lukioissa kertomassa toiminnastaan,

pitääkö lukio-opetuksesta vastaava opetusministeri oikeana, että Elokapina-liike kiertää lukioissa kertomassa maamme nuorille toiminnastaan, jonka yhtenä keinona on lain rikkominen ja

aikooko opetus- ja kulttuuriministeriö toimia, ja jos aikoo, niin millä tavalla, jotta Elokapinaliike tai muita lain rikkomista keinonaan käyttäviä liikkeitä ei kävisi maamme kouluissa kertomassa toiminnastaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lukiokoulutuksen järjestäminen on luvanvaraista toimintaa ja perustuu lukiolakiin (714/2018). Lain 2 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen tarkoituksena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijoille valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen. Lain 25 §:n mukaan opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta.

Lukion opetussuunnitelmanperusteiden (2015) mukaan lukio-opetus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa. Lukio-opetus on opiskelijoita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävä elämäntavan ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 743/2020 vp

taloudelle. On tärkeää, että opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kehitystavoitteiden suunnassa.

Perusteet sisältävät myös määräyksiä eri oppiaineiden opetuksen tavoitteista. Esimerkiksi yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on luoda opiskelijalle edellytyksiä ajankohtaisten ilmiöiden kriittiseen tutkimiseen, arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa talousosaamista, oikeudellista ymmärrystä ja kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on elävän kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin. Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoi-keuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen. Opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi.

Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia.

Koulutuksen järjestäminen on luonteeltaan viranomaistehtävää, johon erityislainsäädännön ohella sovelletaan myös viranomaistoimintaa sääntelevää hallintolakia (434/2003). Lain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimi-valtaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Opetusviranomaisten tulee opetustyössään pitäytyä voimassa olevaan lainsäädännön ja opetus-suunnitelman määräyksiin. Opetussuunnitelman perusteet edellyttävät erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden ja asioiden monipuolista ja kriittistä opetuksellista käsittelyä. Opetuksen ei tule ohjata tai kannustaa opiskelijoita lainsäädännön vastaiseen toimintaan. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan laaja-alaista osaamista ja aktiivista kansalaisuutta, jollaista esimerkiksi ilmastonmuutoskeskusteluun osallistuminen edustaa.

Koulutuksen järjestäjällä on toimivalta päättää, miten yhteiskunnassa ilmeneviä erilaisia näkemyksiä ja yhteiskunnallisia ilmiöitä käsitellään ja tarkastellaan opetuksessa monipuolisesti ja kriittisesti kuten opetussuunnitelman perusteet edellyttävät.

Helsingissä 23.10.2020

Opetusministeri Li Andersson